

Aftenposten, lørdag 21. november 1992

Debatten om framtida

Av statsminister Gro Harlem Brundtland

Målet for all vår politikk er å bedre folks hverdag. Mye av grunnlaget for den skepsis som i dag gjør seg gjeldende - i mange land - til politikere og politisk virke, ligger nok i at beslutninger i regjering og storting, fylkesting og kommunestyre ikke alene kan løse problemene som angår hverdagen for folk flest.

Felles for stadig flere av de viktigste oppgavene vi står overfor, er at de henger sammen med utvikling i verden omkring oss. Det gjelder økonomi og sysselsetting, miljø og sikkerhet. Mange føler uro og utrygghet for hva morgendagen vil bringe. Men ett er sikkert, vi skaper ikke trygghet ved å vende ryggen til framtida.

Den teknologiske utviklingen stanser ikke, men krever at vi må satse med på utdanning og opplæring, forskning og utvikling. Den økonomiske utvikling fortsetter å veve landene tettere sammen, og innebærer at vår mulighet til å få ned arbeidsledigheten i sterkere grad henger sammen med at vi kan selge varer og tjenester til andre land. Miljøproblemene forsvinner ikke, og gjør det nødvendig å utvikle det internasjonale samarbeidet for å sikre livsgrunnlaget for våre barn og barnebarn.

Fortsatt er det slik at de fleste politiske beslutninger som angår vår hverdag, vil bli fattet i kommunestyre og fylkesting, regjering og storting. Når så mange krefter virker på tvers av landegrensene, kan vi ikke slå oss til ro med at de politiske styringsredskapene slutter ved grensestasjonene. Vi må ta demokratiet i bruk - også i forholdet mellom landene. Ingen kan lenger med troverdighet si at vi kan løse alle våre oppgaver gjennom beslutninger i Norge alene.

Alle politiske partier erkjenner dette. Også SV og Senterpartiet, som har gått imot EØS-avtalen og som går imot

at Norge skal søke medlemskap i EF, sier at de ser behovet for et internasjonalt samarbeide som er forpliktende for å løse oppgaver og utfordringer som er felles. Jeg har ikke hørt noen oppskrift fra det hold om hvordan dette samarbeidet i så fall bør organiseres, hvis vi ikke skal ta i bruk de ordninger som faktisk eksisterer for bedre å løse oppgavene i fellesskap.

Vi kan være uenig om mye i dette landet, men vi er ikke uenig om alt. Det er bred enighet om sentrale verdier knyttet til fred, sysselsetting, miljø, spredt bosetting og et aktivt folkestyre i vårt land.

Gjennom de siste årene har EF utviklet seg til å bli den sentrale organisasjon for samarbeide i Europa. EF har lyktes i å gjøre arbeidet for fred, miljø, sosiale rettigheter og sysselsetting til et europeiske felles-anliggende. Gjennom sitt samarbeid har Ef-landene tatt ansvar for de mest grunnleggende spørsmål, og skapt en ramme hvor de kan treffe felles tiltak for å drive utviklingen i riktig retning. Denne rammen vil bli enda viktigere i årene som kommer.

Våre naboer, Sverige og Finland og våre EFTA-partnere Østerrike og Sveits har også medlemskap i EF. I løpet av nitti-årene vil EF kunne omfatte 16 - eller 17 - demokratiske land. Og vi vet at også de nye demokratiene i Sentral- og Øst-Europa ønsker medlemskap. Dermed kan situasjonen inn i neste århundre bli den at langt over 20 demokratiske land deltar i dette forpliktende samarbeidet.

Når også Norge nå vil søke medlemskap, er det fordi vi mener Norges interesser er best tjent med at vi deltar i dette samarbeidet. Gjennom medlemskap kan Norge bli deltaker på en ny arena for politisk handling som går utover den nasjonale. Vi vil delta i den demokratiske prosessen på tvers av landegrensene og styrke den politiske styringen over krefter som så sterkt og direkte påvirker vår egen hverdag og framtidsmuligheter.

Bli vi medlem, går vi ikke inn i et samarbeid hvor mål og midler er fastlagt en gang for alle. Det pågår i dag en intens debatt innad i EF om den videre utvikling av

samarbeidet. Mye kan forbedres og videreutvikles. Det er delte meninger både om retning og omfanget av samarbeidet. Slik vil det fortsatt være. Det er de landene som deltar i samarbeidet som avgjør kursen, ikke de landene som står utenfor. De valg EF gjør vil på en grunnleggende måte også påvirke oss. Da må vi spørre oss om hvordan vi best ivaretar våre interesser - innenfor eller utenfor det politiske samarbeidet i Europa? Og vi må spørre: Hvem skal tale Norges sak? Mitt svar er at det gjør vi best selv.

Vi har klare ambisjoner og mål for EF-samarbeidet. Samarbeidet i Europa må respektere det europeiske mangfoldet. Folk må kunne kjenne seg igjen i avgjørelser som tas nærmest dem det gjelder. EF trenger større åpenhet og innsyn, og mindre byråkrati. Det kommer klart til uttrykk i Europa-debatten i mange land. Folk vil at EF skal være et samarbeide av selvstendige stater. Slik vil det også fortsatt bli.

Det er behov for å ta EFs samarbeidsmuligheter bedre i bruk for en styrking av sysselsettingspolitikken. Vi må arbeide for at EF i praksis gjør sysselsettingspolitikken til sitt viktigste mål for den økonomiske politikken. Det må legges sterkere vekt på den sosiale og miljømessige dimensjon, på en folkelig forankring av Europa-politikken og en demokratisk videreutvikling av EF.

Den sosiale dialog mellom arbeidstaker-organisasjoner og arbeidsgivere bør i enda sterkere grad utvikles til en integrert del av EFs beslutningsprosesser. Den sosiale dimensjon må videreutvikles for å unngå sosial dumping og ny ulikhet mellom arbeidstakerne. Vi skal ta med oss våre ambisjoner i likestillingspolitikken. En rettferdig inntektsfordeling mellom kvinner og menn i alle livsfaser må være et mål for likestillingspolitikken både i Norge og i Europa. Dette vil vi arbeide for sammen med de krefter som deler våre verdier.

I de forestående forhandlingene med EF skal vi ivareta våre spesielle interesser; hensynet til distriktene, et landbruk som drives under andre forhold enn ellers i Europa, til fiskeressursene og fiskerienes betydning for Kyst-Norge og

for vår stilling som olje- og gass-nasjon.

Til syvende og sist er det den enkelte som skal avgjøre om Norge skal bli medlem i EF gjennom en folkeavstemning. Fram til den skal holdes, vil debatten fortsette. Jeg er sikker på at det vil skje med et betydelig engasjement. Gjennom den brede utredning som er gjennomført om konsekvensene av ulike tilknytningsformer til EF, kan alle skaffe seg informasjon og kunnskap.

Vi kan ikke velge oss bort fra framtidens utfordringer. Det ville vært uansvarlig om vi hadde unnlatt å ta debatten, fordi den er krevende. Et levende demokrati må makte å håndtere også de vanskelige spørsmålene. Derfor er vi tjent med en slik debatt om fremtiden og de veivalg vi står overfor og den skal vi gjennomføre med respekt for hverandres syn. En demokratisk debatt om hvilket samfunn vi ønsker må aldri ta slutt.